

Érdekes kis cikk jelent meg 1939 márciusában a *The American Weekly* című népszerű folyóiratban. Az írás névtelen szerzője néhány napra Magyarországra vetődhetett, s hallhatott valamit duruzsolni holmi magyar indiánokról, akik Visegráddal szemben egy dunai szigeten tengetik életüket.

Hegymegi Kiss Áron 11

MAGYAR INDIÁNOK EGY AMERIKAI ÚJSÁGÍRÓ SZEMÉVEL

Nem vitás, egy amerikai újságíró számára csemege lehetett a hír, de annyira már nem, hogy személyesen járjon utána az információknak.

Ha ezt tette volna, irományában legalább néhány dolog megfelelné a valóságnak. Értésüléseit alighanem valakinek az elbeszéléséből szerezte, aztán – ami ma már véletlenül sem fordulhatna elő – íróasztalánál ülve kiszínezgette a hallottakat. Ezzel szemben a földcsekjüket turkáló régimódi visegrádi emberek nem sokszor láthatták a kenuikban ékes tollkoronában fel-alá grasszáló indiánokat, nem találkozhattak Barna Vesével, Kis Rókéval vagy Hóbagollyal, mert a táborban ilyen nevű harcosok soha nem voltak, nem a squaw-k végezték a házi munkát, mert abban az időben ez férfitábor volt, és az akkori politikai hatalomnak kisebb dolga is nagyobb volt annál, hogysem néhány nyaraló pesti értelmiségi tevékenységét ellenőrizze. A cikkben szereplő fényképek nyolc évvel korábban, az első, zebegényi táborban készültek. Sorolhatnánk.

Nem érdektelen azonban felfigyelnünk arra, hogy az amerikai sajtó már akkor (néhány hónappal vagyunk a második világháború kitörése előtt!) milyen érzékeny volt mások demokrácia-deficitjére. Ám az indiánokat, s rajtuk keresztül magyar szimpatizánsaikat a fasizmussal párba állítani némileg eltúlzottnak tűnik.

A Duna partján élő emberek sokáig nehezen értették meg, a szarvasbőr ruhájú tollas „harcosok” viselkedését, akik indiánt játszottak különös festésű harci kenuikban.

Playing Red Indian on the Blue Danube

The American Weekly 1919 June 26.

11/2

For a Long Time the People Living on the Banks of the Danube Found It Hard to Understand the Goings-on of the Buckskin and Feathered "Braves" Who Played Indian in Strangely Painted War Canoes.

The "braves" on the Hungarian Indian Reservation—Which Hasn't a Real Redskin on It—Do Most of the Horsebacking. The One Shown in the Photograph Above is Loading a Pipe of Peace. The "Big" on the Right Are Not Dishing War on the White Men in the Neighborhood. They Are Greeting the Rising Sun in True Indian Fashion, and Musing to Be Very Serious About Their Early American Antics.

Most of them never had been to the United States and haven't been closer to a Sioux, a Cheyenne or a Hopi than a picture of one of these bronze-faced braves in an ethnograph or a history book. The whole incongruous business began a few years ago when some Ervin Baklay, a well-known Hungarian explorer, found himself getting bored with the metropolitan comforts of Budapest. He longed for the simple life, at least for a few weeks every summer, and he rounded up many of his sophisticated friends who felt the same way. As a boy he had been fascinated by the "Leatherstocking Tales" of James Fenimore Cooper, and as a young man, he made a study of the American Indian. He decided to start an Indian reservation—with wigwags, moccasins, bows and arrows and everything—and he bought a big piece of land on the banks of the

Blue Danube. He took the name Chief Brown Kinney, advised several of his friends to join his little and opened the most unusual vacation camp in Europe. If not in the whole world. From authentic Indian outfits he had enough blankets, feathers, moccasins and whatnot made for all his participants in the primitive life and the reservation is open from early spring until late fall. The rules of the tribe are few and the mate-brooks "sipars" get a lot of fun out of the primitive life. But, thanks to James Fenimore Cooper and Ervin (Chief Brown Kinney) Baklay, they do know their Indian, see though they are half way around the world from the nearest reservation of real returns. The Hungarian Indians never got on the march for two very good reasons. The first is that the Government forbids military activities in Europe not suppressed

by the State and the second is that the back-to-Nature vacationers are out to enjoy themselves and don't want to waste any time at the sober business of getting in trim for fighting. It's more fun to smoke the pipe of peace. The political power that he hasn't put the talons on the colony, although officials checked up thoroughly to find out whether the game was breeding the spirit of democracy. With the help of Chief Brown Kinney, the investigators learned that politics is a subject that the mountaineers seldom hold post-war about. Chief Brown Kinney has convinced the curious investigators of his reservation that the American Red Men was no demerol but lived under a sort of regime with much of the flavor of Fascism about it. With the tribal chief exercising none of the latter known functions of a dicta-

ALTHOUGH the phenomenon has been a part of Old World farms all summer long. The mountaineers and several years ago, the good people of Veszprém, Hungary, were here quite able to take an Indian reservation on the banks of the Blue Danube in their stride. These loads of horses in rear

honest people lost their heat on discretion. They go by such

un-Hungarian names as Little Fox and Snow Owl. The Veszprémians just can't make head or tail of such odd and alien outgav-

in Budapest writers, artists, business men, members of the city's fashionable set—who know what this chunk of dirty American in Central Europe means, because they're the "feathers"

A magyar indián rezervátumban – melyben egyetlen igazi vörösbőrű sincs – a „squaw”-k végzik a háztartási munkák javarészét. A fenti fényképen látható nő éppen a békepipát tömi meg. A jobb oldali „indiánok” nem hirdetnek háborút a szomszédos fehérek ellen. A kelő napot üdvözlik igazi indián módra, és igen komolyan veszik ősi amerikai játékukat.

A KÉK DUNÁN

Noha a dolog már sok éve jelen van közösségükben, a magyarországi Visegrád derék népének korábban még nem volt alkalmuk indián rezervátumba botlani a Kék Duna partján.

Egész nyáron tollkoronás harcosokkal megrakott kenuk húznak el csinos, a régi világból itt maradt tanyáik mellett. A vörösök csatakiáltások közepette nyíllal vadásznak a halakra. Libasorban vonulnak az erdei ösvényeken és éjjel a tábortűz köré gyűlnek össze. A squaw-k főznek, mosnak és gyöngygyel hímezik ki a szarvasbőr ruhákat. Olyan Magyarországon nem szokásos neveket viselnek, mint Kis Róka vagy Hóbagoly. A visegrádi emberek nem igen tudnak mit kezdeni ezzel a furcsa és szokatlan tevékenységgel.

De Budapesten sokan vannak olyanok – írók, művészek, üzletemberek, a jobb társaság tagjai – akik tudják, mit jelent a korai Amerika e felbukkanása Közép-Európában, mert ők az „indiánok”.

Legtöbbjük sohasem járt az Egyesült Államokban, és nem látott közelebbről szíút, csaktót vagy irokézt, legfeljebb e bronzbőrű harcosok valamelyikének képét egy lexikonban vagy történelemkönyvben.

Az egész szokatlan ügy néhány évvel ezelőtt kezdődött, amikor az ismert magyar felfedezőnek, Baktay Ervinnek elege lett Budapest nagyvárosi kényelméből. Egyszerű életre vágyott, legalább nyaranként néhány hétre, és számos hasonlóan gondolkodó barátját is maga köré gyűjtötte.

Gyermekként lenyűgözték James Fenimore Cooper „Bőrharisnya története”, és ifjúként tanulmányozni kezdte az amerikai indiánokat. Elhatározta, hogy indián rezervátumot alapít – vigvamokkal, vumpummal, íjjal, nyíllal és minden egyébvel –, és megvásárolt egy nagy területet a Kék Duna partján.

Felvette a Barna Vese nevet, számos barátját rávette, hogy csatlakozzék a törzséhez, és megnyitotta Európa – ha nem az egész világ – legszokatlanabb nyári táborát. Az autentikus indián felszereléshez elegendő takarója, tolla, mokaszinja és miegyebe volt az egyszerű életet választó összes partnere számára, és a rezervátum kora tavasztól késő őszig nyitva áll.

A törzs életét nem sok szabály korlátozza, és a szerepjátszó „indiánok” sok örömet találnak a primitív létben. De James Fenimore Coopernek és

Baktay (Barna Vese főnök) Ervinnek köszönhetően jól ismerik az indián ügyességeket, noha fél világ választja el őket a legközelebbi valódi vörösbőrű rezervátumtól.

14 A magyar indiánok sohasem lépnek hadiösvényre, amire két jó okuk is van. Az első az, hogy a kormányzat tiltja a katonai eszközöket az olyan táborokban, amelyeket nem az állam felügyel, a második pedig, hogy a vissza-a-természethez nyaralók szórakozni akarnak, és nem kívánják az időt komoly háborús készülődésre tékozolni. Békepipát pöfékelni szórakoztatóbb.

A politikai hatalom nem tiltotta be a kolóniát, ám a hatóságok gondosan ellenőrzik, hogy a hely ápolja-e a demokrácia szellemét. Barna Vese főnöktől a nyomozók megtudhatták, hogy a politika olyan terület, melyet a nyaralók csak ritkán érintenek beszélgetéseik során.

Barna Vese főnök meggyőzte rezervátuma kíváncsi kutatóit, hogy az amerikai vörös ember nem volt demokrata, hanem olyasféle rendszerben élt, amely sokban emlékeztetett a fasizmusra, és a törzsfőnök a diktatúra számos jól ismert funkcióját gyakorolta.

The American Weekly, 1939.03.26.

(Fordította: Hegymegi Kiss Áron)

Szürke Sólyom, a Főnök, Nyílhegy Jr. és Öreg Halászsas. Kismarosi-sziget, ismeretlen felvétele, 1938.
Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum Adattára, ltsz.: F2019.10

